

Hin føroyska keypistevnan í Danmørk og Italiu

Samrøða við stevnuleiðarin, harra STIG G. RASMUSSEN

VARÐTEKINIÐ

hjá føroysku keypistevnuni.
(løgtingssiglið frá 15. öld),
sum J. Olsen hevur teknað upp
og Verland Johansen hevur skorið
í eik.

Aftur ein føroyingur, sum hugsar út um tað vanliga og dugir at finna uppá nýtt, sum kann verða okkara landi til stóran frama, hugsaðu vit, tá ið vit hitta Stig G. Rasmussen, sum nýliga er aftur komin av ferð síni, har hann hevur verið leiðari av hini føroysku keypistevnuni í Fredericia í Danmark og Bari í Italiu.

Hvussu funnu tygum uppá at fáa eina slíka stevnu í lag, spyrja vit harra Stig G. Rasmussen? Han smílkast við og sigur frá, at hann í grundini ikki so nógv hevði funnið uppá tað. Og undir samrøðuni koma vit eftir, at hetta svarið var beint á ein hátt, av tí at hesin ungi maðurin leingi hevur havt stóran ans fyri tí týðningi, sum reklama hevur fyri nær sagt alt, sum skal hava gróðralíkindi og skal kunna vaksa seg sterkt og hava týðning, um so hetta er ein vora ella eitt land ella ein tíð, og at hetta tiltakið við keypistevnuni var ein fylgja av hesum áhuga.

Áhugin fyri at reklamera fyri Føroyum og tí sum fyrferst her í landi okkara var tí tað, sum gjörði, at Stig G. Rasmussen setti seg á odda fyri hesi keypistevnuni, fekk hana í lag og gjörði, at Føroyar nú í dag eru stórri, meira kendar, enn tær vóru undan hesi stevnu; slíkum monnum skylda vit mikla tókk, eins og teimum sum styðja slíkar menn, í hesum føri landsstýri og lögting okkara, A. T. og Kolavirki á Tvöroyri, A. S. J. Dahl, Gørdum, Vági, P/F J. F. Kjølbro, Klakksvík, Aksel Petersen, keypmaður, Norðskála, Niclas Rasmussen, Sörvági, Niels á Botni, Nólsoy, P/F Trifa, Gøtu, Trolvirkið v/ Olaf Samuelson, Eiði, Harald Joensen, Eivind Dalsgaard, P/F Farmur, P/F Føroya Grótíðnaður, H. N. Jacobsens bókahandil, Restorffs bryggjarí, Føroyskt Heimavirki, Føroya Ferðamannafelag, Føroya Adressubók (Poul Niclasen), Skipafelagið Føroyar, øll úr

Tórshavn og Sjúklingafelagið í Hoydølum.

Men vit lata Stig G. Rasmussen sjálvan fortelja:

Tað var mikið baks at fáa alt í lag, og vit arbeiddu av dýrastu magt fyri at fáa alt gjørt, áðrenn stevnan byrjaði. Tað eydnaðist. Gleði okkara var stór, tá ið stevnuopnanin byrjaði, og fólk komu at vitja hana, at vita, at alt var í lagi innandura, og siggja okkara føroysku fløgg veittra javnsiðis við tey donsku frammanfyri stevnu-búðunum, og vit gleddu okkum yvir tað vælvild og tann áhuga, sum teir nógvu gestirnir vistu okkara deild, okkara flaggi og okkara landi yvirhøvur.

Hvat vistu tit fram, spyrja vit? Vit vistu umframt lutir og vörur frá áðurnevndu monnum og feløgum myndir úr Føroyum og ymist, sum kundi geva fólk eina sanna uppfatan av landi og fólk og víðurskiftum okkara. Vit hövdu m.a. eitt sera vakurt landkort av Føroyum gjørt í relief av soni keypustevnustjórans, harra Axel Olesen, og var hetta kortið 2½ m × 3½ m. Aldrin havi eg verið spurður um so nógv áður, sum hesar dagarnar, leggur harra Stig G. Rasmussen aftrat.

Hövdur tit annað áhugavert fyri hesar dagarnar? Jú, eitt kvöldið hövdu vit boðið til dögurða á einum hotellíð, sum liggur beint við Litlablatsbrúnna, og bodnir vóru framstandandi persónar í Danmark og hövuds-menn fyri keypistevnuni. Maturin var føroyskur; føroyskir fiskabollar og rogn og so hvalasteik, sum har var nevnd Atlantik Meat. Gestirnir dámdu matin óføra væl og hýrurin var sera góður, og nógvur og góður talur vóru hildnar fyri Føroyum.

Eitt kvöldið hövdu vit eisini »musikkvöld«. Frúgvín Elin Højsted úr Hvalvík, sum er kgl. kamarsangarinna í Keypmannahavn, sang kvæðalög og eina nýggja vögguvísu, sum Erik Petersen hevði gjørt lag til. Rigmor

Restorff Rasmussen spældi klaver til sangin. Annars spældi R. R. R. eisini eitt klaverstykki, sum William Heinesen hevði gjørt yvir kvæði um Norsku Løvu. Erik Petersen hevði skipað musikkvöldið, og var tað sera væleydnað. Öll vóru á einum máli um, at hetta kundi ikki verið betri, og tey fremmandu vóru bilsin um, at vit áttu so gott tilfar í Føroyum. Ein framstandandi maður innan studentasangfelagið í Keypmannahavn, harra Leidersdorff-Hansen, segði, at slíkt gott tilfar máttu teir fáa fatur á og gera sum ein partur av teirra musikk- og sangframförslu til konsertir teirra. Og nógvir vóru teir, sum vildu hava mynda-tilfar úr Føroyum til skrivning teirra, m.a. ein norskur konsul harra Lövdal, sum hevði arbeiði í tí norska ministeriinum.

Hvat dámdu gestirnir tær vörurnar, sum tit vistu fram á stevnuni? Óføra væl, sigur Stig. Serliga skal eg nevna tað føroyska konservesið, trikotagina úr Gøtu og so heimavirklutirnar troyggir, vöttir, hosur og so tógvið; eisini tað frysta hvalatvöstið hövdu tey nógvan áhuga fyri, og eg veit, at teir keypmenn og tey handilsfeløg, sum stíllaðu fram, hava fingið fleiri fyrispurningar um sølu.

Hvørji vóru hjálparar tygara, spyrja vit? Við sjálva keypistevnuna vóru hesi: Ragnhild Vágshøg, Klakksvík, Elisabeth Clemmetsen sjúkrasystur (úr Húsavík), Keypmannahavn, Ólavur á Kák stud. med. (úr Tórshavn), Keypmannahavn og vertinna okkara frú snikkara-meistara Olsen og sonur hennara.

Vóru onnur tygum beinasom? Ja, serliga skal eg nevna arki-tektin hjá keypistevnuni, býar-verkfrøðing Götzsche úr Gentofte, og so ikki minst stjóran fyri stevnuni harra Axel Olesen verkfrøðingur, sum var sera beinasamur og úttan iva var tann, sum gjörði, at okkara luttøka kom í lag og so sonur hansara, sum eisini æt Axel Olesen.

Kunnu tygum fortelja eitt sindur frá framsýningini í Bari í Italiu, spyrja vit harra Rasmussen? Og sigur han okkum so frá hesari:

Um tað mundið, tá ið keypustevnan í Fredericia var um at verða til enda, kom prokuristurin hjá firmainum Traco í Keypmannahavn, harra O. Hentze Rasmussen, sum var Føroyingur, og segði mær frá, at verkfrøðingurin Luigi Amenduni í Italiu so fegin vildi havt okkara framsýning við á tí italisku keypistevnuni í Bari, sum skuldi fara fram 3. til 21. september. Og beinan vegin fór eg undir at skipa fyri, at so kundi verða.

Tað eydnaðist at fáa Landsstýri Føroya interesserað og lata pening til hesa fyrirøðu við. Og stór var gleði mín, tá ið okkara flagg tann 3. september kl. 8 fór í topp í Bari saman við fløggunum hjá Italiu, USA, Tjekkoslavíu, San Marino, Hollandi, Túrkinum, Jugoslavien, Filippinunum og Eysturriki.

Henda framsýningin var eins væl eydnað, sum tann í Danmark, og eins nógvur áhugi var sýndur Føroyum og føroyskum víðurskiftum har. Heila tað italiska ministerið vitjaði framsýningina, m.a. hin italiski presidenturin Einaudi, undirfulltrúin í mariniministeriinum Salerno, ministerin fyri uttanríkishandilin Merzagora og loffferðslu- og mariniministarinn Pacciardi.

Italiumenn vóru ógvuliga nógv interesseraðir í fiski okkara, og teir spurdu meg, hvussu tað ber til, at Føroyingar ikki longur sendu klippfisk til teirra, um Føroyingar vóru hildnir uppat at virka klippfisk. Sum nú var fingur teir henda fiskin einans frá Íslandi og Noregi. Men teir fýltust á góðskuna og vektina av tí føroyska saltfiskinum. Ein av teimum segði, at vektin passaði so illa, at pakkar, sum skuldu viga 50 kg, ikki vigaðu meira enn 35 kg, tá ið teir komu til Italiu.

Ein, sum var serliga interesseraður í turistferðum, segði, at hann hevði so stóran áhuga fyri at fáa turistferðir úr Italiu til Føroyar. Men skulu vit fáa nakad burtur úr slíkum, mega vit hava hotellir, men vit kunna fyrst hjálpast við at gera sum t. d. býurin Fredericia. Har eru bert tvey hotellir, men so skipa teir so fyrri, at teir bileggja verils hjá privatum til turistarnar. Teir hava eitt kantór í býnum, sum ferðafólk venda sær til, og hetta hevur so növnini á teimum fólkunum, sum vilja hýsa turistum, og biður kantórið so hesi venda sær til tað og tað adressuna, sum hevur verils til teirra.

Hvat halda tygum er mest fyrri neyðuni at fáa í lag, um vit skulu fáa so nógv sum gjørligt burtur úr handilsskapi og ferðamannasambandi við útheimin, spyrja vit harra Rasmussen? Tað eru tveir lutir, svarar hann beinan vegin, og tað er betri samferðsla og telefonsamband við útheimin.

Hvussu komu tygum aftur úr Italiu, spyrja vit? Hesin sami Luigi Amenduni koyrði meg við bili til Rom, og hadani fór eg við flúgvumaskinu til Keypmannahavnar. Flogfarið fór kl. 6½ og var kl. 5 í Kastrup. Áðanin var, at vit skuldu steda einar 3 timar í Zürich, men flogfarið helt beina leið imóti